

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Faktaark

Hovedtrekk i den økonomiske utviklingen

Tegn til svakt omslag internasjonalt

Verdensøkonomien preges fortsatt av svak vekst, fem år etter at finanskrisen brøt ut. I en rekke land, særlig i Europa, er produksjonen fremdeles lavere enn den var før finanskrisen. Sysselsettingen utvikler seg svakt og arbeidsledigheten er høy. Det er imidlertid lyspunkt å spore. I USA er aktiviteten på vei opp og ledigheten avtar. Utviklingen understøttes av bedring i finansmarkedene og en svært ekspansiv pengepolitikk. Også i euroområdet er det tegn til at omslaget kan ha kommet. I flere framvoksende økonomier har den økonomiske veksten vært lavere enn ventet så langt i år, og utsiktene er svekket. Veksten er likevel fortsatt på et høyt nivå sammenliknet med industrilandene.

Usikkerheten om utviklingen internasjonalt er stor. Flere framvoksende økonomier har opplevd kraftig kapitalutgang og i Kina er kredittveksten urovekkende høy. Vekstevnen i disse økonomiene kan være lavere enn lagt til grunn. Et eventuelt tilbakeslag i framvoksende økonomier kan trekke ned prisene på olje og gass og andre råvarer.

Samlet sett anslås BNP hos Norges handelspartnere til å øke med om lag 1 prosent i 2013 og med vel 2 prosent i 2014. Anslagene er ikke vesentlig endret siden Nasjonalbudsjettet 2014. Ledigheten i euroområdet ventes å holde seg rundt dagens nivå på 12 prosent mens den i USA var 7,2 prosent i september og ligger an til å falle ytterligere.

Vekst i norsk økonomi

I Norge har verdiskapingen tatt seg godt opp i årene etter finanskrisen. Sysselsettingen stiger, og arbeidsledigheten har holdt seg lav. Økende etterspørsel fra petroleumsvirksomheten og husholdningene har bidratt til oppgangen. Høy oljepris og økte inntekter fra petroleumsvirksomheten har også bidratt til betydelig vekst Statens pensjonsfond utland.

Norsk økonomi står imidlertid også overfor utfordringer. Lønningene har økt mer i Norge enn hos våre handelspartnere, og klart mer enn det veksten i produktiviteten skulle tilsi. I 2012 var lønnskostnadene i norsk industri 28 prosent over nivået i Sverige og 54 prosent over Tyskland, målt i felles valuta. Lav aktivitet og etterspørsel fra europeiske land gjør de høyere kostnadene ekstra krevende å bære, selv etter at kronens verdi har falt i år. Samtidig har både boligpriser og husholdningenes gjeld økt markert. Til tross for at prisene har holdt seg om lag uendret nominelt i år, ligger de nå svært høyt både historisk og sett i forhold til andre land. Den høye gjelden blant mange

husholdninger gjør dem sårbare for tap av inntekt eller dersom renten øker mer enn de har sett for seg.

Veksten i norsk økonomi har avtatt noe den siste tiden. Utviklingen i husholdningenes etterspørsel trakk veksten i fastlandsøkonomien ned i første halvår i år. Tallene for 3. kvartal kan se ut til å være litt svakere enn tidligere ventet. Etter en samlet vurdering anslås aktiviteten i fastlandsøkonomien å vokse med 2,0 prosent i år og 2,5 prosent til neste år. Veksten i inneværende år trekkes ned med 0,4 prosentenheter som følge av lavere produksjon av elektrisk kraft enn i 2012. Siden framleggelsen av Nasjonalbudsjettet 2014 er vekstanslaget for i år og neste år justert ned med ¼ prosentenheter.

Tabell 1.1 Hovedtall for norsk økonomi. Prosentvis volumendring fra året før

	Mrd kroner ¹			
	2012	2012	2013	2014
Privat konsum.....	1 175,0	3,0	2,0	2,4
Offentlig konsum.....	619,5	1,8	2,6	2,1
Bruttoinvesteringer i fast kapital	598,0	8,0	5,1	4,8
Herav: Oljeutvinning og rørtransport.....	171,8	14,5	9,0	7,5
Bedrifter i Fastlands-Norge	180,9	3,2	1,6	3,7
Boliger	139,8	7,4	5,0	3,0
Offentlig forvaltning	89,2	-0,6	5,9	4,8
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	2 204,4	2,8	2,5	2,6
Eksport	1 183,0	1,8	-1,6	3,3
Herav: Råolje og naturgass.....	604,4	0,9	-5,5	4,2
Tradisjonelle varer	310,3	2,6	0,1	2,5
Tjenester utenom olje og utenriks sjøfart.....	143,5	1,3	2,9	2,3
Import	798,8	2,4	3,2	3,8
Herav: Tradisjonelle varer	486,0	2,7	2,9	2,9
Bruttonasjonalprodukt	2 906,8	3,1	0,8	2,6
Herav: Fastlands-Norge.....	2 200,3	3,4	2,0	2,5
Fastlands-Norge ekskl. el-forsyning	2 148,9	3,1	2,4	2,5
Andre nøkkeltall:				
Sysselsetting, personer		2,2	1,1	1,0
Arbeidsledighetsrate, AKU (nivå)		3,2	3,5	3,6
Årslønnsvekst.....		4,0	3½	3½
Konsumprisindeksen (KPI).....		0,8	2,1	1,9
KPI-JAE.....		1,2	1,6	2,0
Råoljepris, kroner pr. fat ³		649	623	600
Driftsbalansen (pst. av BNP)		14,2	11,0	10,6
Bruttonasjonalinntekt, mrd. kroner		2 964	3 027	3 167
Tremåneders pengemarkedsrente, pst. ⁴		2,2	1,8	1,8
Konkurrensekursindeksen, årlig vekst i pst. ⁵		-1,6	2,4	3,6
BNP hos Norges handelspartnere		1,2	1,0	2,2

¹ Foreløpige nasjonalregnskapstall i løpende priser

² Utenom lagerendring

³ Løpende priser

⁴ Beregningsmessig forutsetning basert på terminpriser i oktober

⁵ Postivt tall angir svakere krone

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet